

Projecte estratègic **Èxit escolar per a tothom (actualització juny 2009)**

Descripció

El projecte ha de servir com a suport a l'atenció de les diversitats als centres. El suport a l'atenció de les diversitats als centres que es duu a terme des del Programa Èxit, promogut pel CEB, es concreta en propostes de tallers, tant en contextos no escolars com dins dels instituts d'educació secundària. En aquest sentit, els tallers són un recurs per a la diversificació curricular i s'adrecen principalment a l'alumnat que necessita una organització diferenciada de l'establerta en el centre quant a continguts i criteris d'avaluació per a 3r i 4t d'ESO. Aquesta experiència educativa parteix de la premissa que l'atenció a la diversitat és l'atenció a la particularitat de cada alumne. Així, aquesta perspectiva cerca com donar suport als joves perquè puguin mantenir amb èxit la seva escolaritat per tal de poder assolir les competències bàsiques de l'etapa secundària obligatòria.

Aquests tallers tenen una durada de vint a trenta hores trimestrals, que s'acostumen a organitzar en sessions setmanals d'entre dues i tres hores, oferint-se a grups reduïts, generalment, d'uns dotze alumnes.

Per dur a terme els tallers, es fa imprescindible la participació activa del professorat responsable del grup durant tot el procés.

Els Tallers en contextos no escolars (TECNE), impulsats pel Consorci d'Educació de Barcelona, van iniciar-se de manera experimental en el curs 2003-2004 i durant els cursos següents es va emprendre el procés d'extensió de l'actuació a diversos territoris, entitats i institucions de la ciutat. El Consorci d'Educació identifica els tallers entre l'oferta que presenten entitats i institucions diverses de la ciutat. En promou l'adaptació curricular per tal que esdevingui un recurs innovador, a realitzar en l'horari lectiu, avaluable i amb la presència activa del professorat referent; recurs que apropa l'alumnat a diversos contextos culturals i professionals.

Els TECNE, com a iniciativa de cooperació educativa:

- Esdevenen un sistema de cooperació entre centres escolars, entitats o institucions i el Consorci d'Educació.
- Donen una resposta integrada a partir de la corresponsabilització i la implicació d'aquest conjunt d'agents i serveis del territori (ciutat/districtes/barris).
- Actuen en l'àmbit territorial concret d'una manera ordenada i estable.
- Dinamitzen i potencien actuacions coordinades entre els centres educatius i l'entorn.
- Impulsen els grups de treball interprofessionals i interdisciplinaris.

Com a projecte estratègic del PEC pretén donar una dimensió territorial a la oferta de tallers; cercant recursos de proximitat als IES, fent aflorar iniciatives d'entitats ciutadanes en cada un dels districtes i alhora treballar per garantir la sostenibilitat d'aquests recursos.

Actualment, hi ha els tallers següents:

- Taller de circ (Ateneu Popular de 9 Barris).
- Tallers manipulatius: fusteria, joieria, confecció i hoteleria (Impulsem SCCL).
- Taller de navegació a vela tradicional Grumet-Èxit (Consorci El Far).
- Taller d'observació de primats 'Tan monos com jo' (Zoo de Barcelona)

- **Taller de circ**

El CIRC ÈXIT és un taller en què, a través de diverses activitats circenses, es desenvolupen competències relacionades amb l'àmbit personal, social i ciutadà; té, per tant, un gran potencial educatiu.

La realització per part de l'alumnat i la implicació del professorat vincula l'experiència viscuda i els aprenentatges del taller de circ amb la vida educativa a l'institut i provoca en aquesta última canvis significatius. Aquesta motivació pot ser utilitzada per l'equip docent per a treballar altres continguts curriculars a les aules del centre.

Aspectes a destacar

El circ ajuda al desenvolupament de diversos aspectes:

- **Creativitat:** S'ofereixen situacions motrius noves per a l'alumnat amb la manipulació de diferents materials i s'estimula la capacitat de modificar les seves conductes o d'adaptar-se atesa la poca o inexistent experiència anterior.
- **Cooperació:** La majoria de les situacions motrius busquen treballar la cooperació, la participació i, en conseqüència, la inclusió.
- **Interculturalitat:** La procedència de les tècniques de circ és d'una gran varietat, fet que provoca una vivència molt diversificada quant a la cultura corporal lúdica. Expressió corporal: El circ, especialment en el vessant d'interpretació, és interessant per al desenvolupament de la capacitat d'expressió corporal.
- **Habilitats i capacitats:** Les tècniques de circ contribueixen al desenvolupament d'habilitats i capacitats com la coordinació, la concentració, la percepció, l'equilibri, la força, la velocitat de reacció, el ritme, etc.
- **Amb vista al curs 2009-2010** es preveu fer un grup de treball per continuar treballant els aspectes de diversificació curricular i dissenyar propostes de treball a l'aula.

Aquest taller és realitza a l'Ateneu Popular de 9 Barris (www.ateneu9b.net)

• **Tallers manipulatius**

Tallers artísticoprofessionals que fomenten l'adquisició de coneixements per a facilitar la promoció social i laboral dels joves; potencien l'èxit escolar i milloren les possibilitats d'accés al treball. Es dissenyen i confeccionen diferents productes a cada taller seguint un centre d'interès trimestral relacionat amb els continguts curriculars de l'ESO.

Dins el programa es preveu la possibilitat de dur a terme altres accions com, per exemple: Sortides culturals: Per exemple, en el programa del taller de Joieria i Modernisme hi ha la

possibilitat de fer una sortida pel Raval amb un treball sobre els elements modernistes del barri o una sortida al Parc Güell.

Exposicions: El projecte considera imprescindible apropar el treball que l'alumnat ha realitzat a l'IES a través d'exposicions que milloren el seu autoconcepte i autoestima i també la posició davant l'equip docent i la comunitat educativa en general.

Els tallers estan organitzats per trimestres, al final dels quals es valora continuar en la mateixa disciplina o canviar-la d'acord amb les necessitats que plantegi el grup.

Fusteria

A partir de l'elaboració en el taller de productes d'ebenisteria i fusteria es vinculen els continguts curriculars amb diferents àrees: socials, matemàtiques, lingüístiques... Per exemple, a partir del tema La fusteria de ribera es construeixen diversos productes (llum, paravent entapissat...). També es realitzen adaptacions curriculars amb l'Edat mitjana.

Joieria

A partir de l'elaboració en el taller de productes de joieria es vinculen els continguts curriculars amb diferents àrees: socials, matemàtiques, lingüístiques... Per exemple, a partir de diferents temes: Antiques civilitzacions: L'orfebreria a l'antic Egipte; Cultura i arts als imperis grecs i romans; El Modernisme; Llenguatge gràfic: La importància dels símbols al llarg de la història, Revolució Industrial... es construeixen diversos productes (caixa de llautó embotida i embastada seguint el procediment de la cera rosa amb impressió de porcellana; col·lecció de penjoll, arracades i anell de plata seguint la tècnica de calat i aplicació d'esmalts; penjoll i polsera amb la tècnica del degoteig; sivella de cinturó...)

Confecció

A partir del tema L'edat mitjana es fa un estàndard d'inspiració medieval. També hi ha adaptacions realitzades amb la Revolució Industrial.

Cuina i servei

L'art i el disseny a la cuina. Es vinculen els continguts amb diferents àrees a través de treballar els ingredients de diferents països en la cuina actual i creativa

Aspectes a destacar

L'alumnat és responsable de tot el procés del producte.

Aprèn un ofici artesà, en què el resultat final va sempre molt lligat a l'esforç.

Creativitat: el disseny del producte ha d'estar dins els límits personals.

Precisió, cura i manteniment de les eines: l'elaboració és lenta i demana molta concentració.

D'altra banda, els alumnes realitzaran productes individuals que es podran endur a casa en finalitzar el trimestre i després de l'exposició. Sempre que sigui possible, es realitzaran productes d'ús col·lectiu que responguin a necessitats de l'institut (per ex. bancs de gimnàs, taules... o, en el cas de joieria, el pin amb el logotip de l'IES per a repartir-lo com a premi).

Aquest taller és realitza a Impulsem (Ciutat Vella)

- **Taller de navegació a vela tradicional *Grumet-Èxit***

Els continguts tractats en les sessions de treball del taller són el coneixement de les parts del vaixell i les maniobres, les operacions d'amarrament, de veles i de navegació en general, carta nàutica, reconeixement del litoral, fer nusos amb agilitat, tenir cura de la pròpia seguretat i la dels companys...

Els aprenentatges teòrics a bord del vaixell es complementen amb les dues sessions llargues de navegació i, finalment, en una prova d'avaluació.

Aspectes a destacar

El programa es completa amb una sessió inicial de vela lleugera i la possibilitat de fer cursos de natació gratuïts en horari extraescolar.

Aquest taller és realitza al Consorci El Far (www.consorcielfar.org)

- **Taller d'observació de primats *Tan monos com jo***

Partint de la constatació que són molts els estudis que demostren les similituds entre l'ésser humà i alguns primats pel que fa al comportament social, es realitza una recerca aplicada, ajudant a l'alumnat a formular unes hipòtesis de partida que centrin l'observació sistemàtica i guiïn els registres de camp. Finalment, les conclusions es presenten en format audiovisual.

El treball de vídeo es pot presentar al Premi Sabater Pi que convoca la Càtedra del Cerebell Social juntament amb el Parc Zoològic.

Aspectes a destacar

Seminari de formació –pla de formació del professorat-, que pretén proveir als docents de coneixements i eines de treball a l'aula per poder realitzar aquest taller. Continguts: coneixements bàsics de neurociència, etologia i comportament dels primats, dilemes i jocs com a eines d'anàlisi del comportament humà, metodologia científica aplicada a l'etologia, procés de treball en l'elaboració d'un guió tècnic de vídeo, coneixements bàsics del programa Studio8.

Aquest taller és realitza al Zoo de Barcelona (www.zoobarcelona.com)

Tallers als IES

Els tallers en centres escolars, impulsats pel Consorci d'Educació de Barcelona, es van iniciar de manera experimental el curs 2008-2009.

En els TECNE, els tallers en centres escolars també s'ofereixen com a recurs per a la diversificació curricular. Així doncs, aquests tallers busquen escurçar la distància entre el currículum que s'ofereix a l'alumnat i el seu entorn, per tal d'apropar el sentit de tot allò que se li ensenya.

Aquesta oferta educativa requereix la participació activa tant del personal referent de les entitats com la del professorat experimentador en un procés de pràctica reflexiva. Aquesta implicació es concreta en el desenvolupament del currículum associat al taller i en la construcció de nous plantejaments didàctics.

Així, el que caracteritza aquesta pràctica com a innovadora és precisament l'enfocament contextualitzat dels continguts a través de les aplicacions, de manera que s'hi configuren moltes activitats pràctiques relacionades.

Els tallers en centres escolars que s'ofereixen són els següents:

- Taller de còmic
- Taller de cinema i oficis

- **Taller de còmic**

A partir de l'estudi del còmic com a fil conductor, aquest taller pretén abordar múltiples processos d'aprenentatge que han de permetre millorar la competència en comunicació lingüística, la competència cultural i artística, el tractament de la informació i la competència digital, i la competència social i ciutadana.

Al mateix temps ha de contribuir a dotar d'eines per a millorar la competència, aprendre a aprendre i impulsar l'autonomia i la iniciativa personals.

Com que el treball interdisciplinari implica plenament les àrees de llengua, l'àrea d'educació artística i l'àrea de socials, es disposarà del temps suficient per a abordar un projecte complex i ambiciós. La proposta de treball, que s'ha d'entendre com una oferta que cal ajustar a la realitat de cada escola, parteix de la conversa i de la llengua oral i va introduint, a poc a poc, la llengua escrita i el dibuix, així com altres aspectes d'educació visual i plàstica, d'història i noves tecnologies.

Aspectes a destacar

Aquesta proposta de treball va adreçada a alumnat d'aules obertes de segon cicle d'ESO.

La programació inicial preveu que s'hi dedicaran unes sis hores setmanals durant un trimestre fins a arribar a una durada total del projecte d'unes vuitanta hores repartides de manera flexible en unes quaranta sessions. Les sessions s'agrupen en quatre blocs: Primer, un punt de partida amb activitats inicials per a treballar el projecte de còmic juntament amb el programa d'història i, també, la invitació a un autor de còmic. En segon lloc, es fa un estudi del còmic que inclou aspectes com els antecedents, el disseny de personatges, la documentació i el

llenguatge del còmic. En tercer lloc, hi ha les sessions dedicades al projecte personal amb l'elaboració del còmic i els aspectes tècnics que cal preveure, com ara la perspectiva, la tinta i el traç i la llum. Aquest bloc també inclou l'edició digital i la difusió via Internet. Finalment, es planifica una avaluació i posada en comú amb l'explicació dels còmics emmarcats dins l'època històrica.

El treball també preveu la incorporació de les noves tecnologies al procés d'aprenentatge.

- **Taller de cinema i oficis**

El taller proposa que l'alumnat faci un retrat documental d'un ofici que li resulti especialment atractiu o estigui vinculat amb les activitats de l'aula.

A partir d'aquesta idea, es tractarà de parlar amb la persona que l'exerceix, conèixer-la i trobar la millor manera de filmar-la. Es duran a terme, per tant, retrats de persones que seran també retrats del seu ofici, de la relació de la persona amb la seva feina (el dia a dia, les eines, la relació amb les matèries, l'espai on desenvolupa el seu treball, etc.).

Per tal que l'alumnat tingui referents cinematogràfics a l'hora de dur a terme el projecte, durant les primeres sessions del taller es faran visionaments i comentaris de fragments de pel·lícules.

El taller permetrà un acostament pràctic i reflexiu al cinema i a les fases creatives d'aquest art: ideació, planificació, rodatge i muntatge. A més a més, es treballarà perquè els participants puguin desenvolupar la creativitat amb els mitjans expressius propis del cinema i, alhora, redescobreixin, a través d'aquesta mirada cinematogràfica, el seu entorn proper, i molt especialment, determinats oficis. Preparant el film, documentant-se, parlant amb el seu protagonista, decidint com filmar-lo, enquadrant el seu treball, el grup no tan sols s'introduirà en la creació cinematogràfica, sinó que també redescobrirà d'una manera diferent, més intensa, creativa i sensible, oficis que li resultin propers, i establirà una relació completament nova amb les persones a qui decidiran retratar.

Aspectes a destacar

Aquesta proposta de treball va adreçada a alumnat d'aules obertes de segon cicle d'ESO (grups entre 12 i 15 alumnes de 3r i 4t).

Aquest taller té una durada entre trenta i trenta cinc hores amb una distribució de tres hores setmanals durant un trimestre, Aquestes hores inclouen set sessions amb un especialista; que caldrà que siguin de tres o quatre hores seguides.

Els projectes es durà a terme en petits grups de 4 o 5 alumnes per tal que tots puguin assumir de manera rotativa les diferents tasques del rodatge: direcció, ajudant de direcció, càmera, tècnic/a de so, etc. En aquestes sessions, i algunes de les del guió (vegeu programa), cal preveure la presència de, com a mínim, dos docents.

Es preveu la creació d'un bloc en què el grup expliqui el procés creatiu, publiqui els materials produïts i, d'aquesta manera, es puguin veure les peces realitzades. Al final del taller, es preveu

celebrar una projecció dels retrats en presència de tots els alumnes participants. També s'editarà un DVD que reculli tots els retrats realitzats.

Materials: Reproductor de DVD/Ordinador i projector o monitor de TV. Cal disposar d'1 o 2 ordinadors en què es pugui instal·lar el programa Adobe Premiere Pro. Càmera fotogràfica digital (preferentment dues). Càmera de vídeo miniDV, preferentment amb sortida d'auriculars. Un trípode.

Formació: Abans de l'inici del taller, es durà a terme una formació de dues jornades de tres hores per als docents participants.

Lidera

Consorti d'Educació de Barcelona. Àrea d'Innovació.

Hi participen

- Associació Bidó de Nou Barris
- Cooperativa Impulsem
- Consorci El Far
- Zoo de Barcelona
- Càtedra El cervell social
- Associació A Bao A Qu

Agents implicats

- Instituts d'educació secundària
- Entitats

Dades de participació

Durant el curs 2008-2009, els tallers per a la diversificació curricular han participat 26 centres amb un total de 727 alumnes.

Entitats	Centres	Grups	Alumnat
<i>Circ Èxit Tallers</i>	2	3	21
<i>manipulatius</i>	1	21	250
<i>Grumet Èxit</i>	20	23	281
<i>Tan monos com jo</i>	12	13	153
<i>Taller de vídeo</i>	2	2	22

Més informació a: http://www.edubcn.cat/exit/suport_atencio_a_les_diversitats